

De vier fasen in de ontwikkeling van het WIE IS BOB-kaartspel

1. In de eerste fase werden via wetenschappelijke databanken artikels geselecteerd die het concept 'kwaliteit van leven' belichten. In totaal werden 75 publicaties uit internationale vaktijdschriften weerhouden. De dimensies die de auteurs in de publicaties toekennen aan het concept 'kwaliteit van leven' werden bestudeerd. Daarnaast werd in de weerhouden publicaties nagegaan welke kwaliteit van leven-meetinstrumenten de auteurs rapporteren en welke dimensies in die meetschalen vervat zitten.

2. In een tweede fase, die parallel met de eerste fase verliep, werden academici en zorgprofessionals uit diverse sectoren bevraagd. Daarbij ging het om stakeholders uit ouderenzorgvoorzieningen, alsook uit VAPH-voorzieningen en wijkgezondheidscentra. De onderstaande twee vragen stonden in deze fase centraal:
 - Welke kwaliteit van leven-meetinstrumenten worden in zorg- en welzijnspraktijken gebruikt?
 - In welke mate en onder welke hoedanigheid ervaart u de huidige kwaliteit van leven-meetinstrumenten als toereikend?

3. In de derde fase werd voor de kwaliteit van leven-meetschalen, die in de literatuur werden beschreven (zie fase 1) en die academici en zorgprofessionals ter sprake brachten (zie fase 2), een synthese gemaakt van de kritische reflecties. De inductieve analyse, die in deze fase werd toegepast, resulteerde in de conclusie dat de gebruikte kwaliteit van leven-meetschalen items (of vragen) bevatten die niet perspectief-neutraal zijn. De bijhorende kwaliteit van leven-scores, die op basis van deze items berekend worden, weerspiegelen bijgevolg niet in elke situatie en/of bij elke cliënt de realiteit. Samengevat resulteerde deze kritische reflectie tot de actie om kwaliteit van leven-items waar nodig perspectief-neutraal te maken en te vertalen naar een praktijkgericht instrument, wat uiteindelijk resulteerde in de WIE IS BOB-kaarten (zie fase 4).

Voorbeeld:

Meetschaal	Kritische reflectie	Verbeteractie
WHOQOL-bref	Weinig perspectief-neutraal item 14 ("Hebt u mogelijkheden tot recreatie?"). Mogelijkheid hebben tot deelname aan recreatieve activiteiten zegt weinig over het effectief gebruik ervan, noch over de mate waarin die activiteiten aansluiten bij de wensen of voorkeuren van zorgvragers.	Objectiveren van item, resulterend in de volgende formulering: "Ik ben in staat de dingen te doen die ik graag doe" (juist/fout)
Qualidem	Weinig perspectief-neutraal item 36 ("Finds things to do without help from others"). Bovendien lijkt dingen kunnen doen zonder hulp niet automatisch te resulteren in een hogere levenskwaliteit dan wanneer activiteiten en/of taken met waardige ondersteuning en/of hulp uitgevoerd worden.	Objectiveren van item, resulterend in de volgende formulering: "Ik ben in staat de dingen te doen die ik graag doe" (juist/fout)
Qualidem	Weinig perspectief-neutraal item 34 ("Has a smile around the mouth").	Objectiveren van item, resulterend in de volgende formulering: "Ik lach oprecht veel" (juist/fout)

4. In de laatste fase werden de *WIE IS BOB*-kaarten voorgelegd aan een doelpubliek (*pilot-study*) van professionals uit de zorg- en welzijnssector en academici. In deze fase werd nagegaan welke aspecten in het kaartspel ontbraken en in welke mate de vragen op de kaarten eenduidig waren (*face-validity*). Daarnaast werd nagegaan of de inhoud van het kaartspel representatief was voor de 'te meten' werkelijkheid (al is het woord 'te meten' niet goed gekozen, aangezien de kaarten voornamelijk het doel hebben om in dialoog te gaan, eerder dan te meten). Het kaartspel werd bijgewerkt op basis van de inzichten die in deze fase via de respondenten werden verkregen.